

NAJvyššia ODDANOSŤ: UCTIEVANIE UPROSTRED BOJOVEJ VRAVY

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Joz 5,1–7; 2Moj 12,6; 1Kor 5,7; Joz 8,30–35; 5Moj 8,11.14; Heb 9,11.12

ÚVODNÝ TEXT

Hľadajte však najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko sa vám pridá. (Mat 6,33)

Tento týždeň sa pozrieme na niektoré kľúčové momenty počas prítomnosti Izraela v zaslúbenej krajine, keď sa Izraeliti opätovne zasvätili Hospodinovi, niekedy tvárou v tvár hroziacemu nebezpečenstvu. Jozua prijal zdanlivo iracionálne rozhodnutia: obrezať Izraelitov na nepriateľskom území (Joz 5,1–9), sláviť Paschu tvárou v tvár hroziacemu nebezpečenstvu (Joz 5,10–12), postaviť oltár a uctievať Hospodina, kým bolo dobývanie ešte v plnom prúde (Joz 8,30–35), a postaviť Hospodinov stánok v čase, keď sedem kmeňov ešte nedostalo svoje dedičstvo (Joz 18,1.2).

V našom rušnom živote máme sklony sústrediť svoju pozornosť na tie najnaliehavejšie udalosti. Veľmi často zabúdame na to, aby sme si vyhradili kvalitný čas na obnovenie nášho záväzku voči Bohu. Nemáme sa kedy zastaviť, uvažovať a vyjadriť našu vďaku za to, čo pre nás Hospodin urobil a stále robí. Často nemáme čas a silu na pravidelné osobné ranné a večerné bohoslužby. Nehovoriac už o tom, že rodinné bohoslužby sa často zdajú byť v našom pohľadnom a na úspech orientovanom živote až príliš vytrhnuté z kontextu. No hlboko v našich srdciach všetci vieme, že čas strávený spolu s Bohom a našimi milovanými sú tou najlepšou investíciou.

OSNOVA LEKCIE

Pri štúdiu siedmej lekcie uvidíme na viacerých významných epizódach z knihy Jozua (kapitoly 5, 8 a 18), aké dôležité je aj uprostred každodenných životných bojov dať zásadné miesto Bohu – zastaviť sa pred Ním, uctievať Ho a nanovo Mu odovzdať svoj život. V týchto príbehoch uvidíme, že hoci sa to môže niekedy javiť ako nelogické rozhodnutie, v skutočnosti ide o vyjadrenie presvedčenia, že náš životný „boj“ nie je naša zodpovednosť, ale patrí Hospodinovi.

- Joz 5,1–7: Obnova zmluvy pred vstupom do zeme (nedeľa)
- Joz 5,10–12: Slávenie Paschy ako pripomienka vyslobodenia (pondelok)
- Joz 8,30.31: Stavba oltára ako potvrdenie zmluvy (utorok)
- Joz 8,32–35: Zápis zákona ako stála pripomienka záväzkov a požehnania (streda)
- Joz 18,1.2: Svätýňa ako centrum života a Božej prítomnosti (štvrtok)

ZMLUVA PREDOVŠETKÝM

³Jozua si urobil kamenné nože a obrezal Izraelitov pri pahorku Aralót. ⁴Jozua ich obrezal z toho dôvodu, že všetok ľud, ktorý vyšiel z Egypta, všetci muži, bojovníci, pomreli cestou na púšti pri východe z Egypta. ⁵Všetok ľud, ktorý vyšiel, bol obrezaný, ale nik z ľudu, ktorý sa narodil cestou na púšti pri východe z Egypta, nebol obrezaný. ⁶Izraeliti totiž putovali púšťou štyridsať rokov, kým nevyhynul všetok ľud, bojovníci, ktorí vyšli z Egypta, lebo neposlúchali Hospodinov hlas. Hospodin im totiž prisahal, že nevidia krajinu, ktorú Hospodin prisážno sľúbil ich otcom, že ju dá nám — krajinu oplývajúcu mliekom a medom. ⁷Namiesto nich postavil ich synov a tých Jozua obrezal, lebo boli neobrezaní. Cestou ich totiž neobrezali. (Joz 5,3–7)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si Joz 5,1–7. Prečo Hospodin prikázal Jozuovi, aby obrezal druhú generáciu Izraelitov v tomto konkrétnom čase?

Po prieskume krajiny, povzbudivých správach zvedov a zázračnom prechode cez Jordán by sme očakávali okamžité stretnutie s nepriateľom. Je tu však niečo dôležitejšie ako vojenské výpravy: zmluva Izraela s Bohom.

Predtým, ako sa nová generácia mohla zapojiť do zaberania krajiny, musela si byť úplne vedomá svojho zvláštneho vzťahu so skutočným Vlastníkom zeme. Obnova znamenia zmluvy prichádza ako odpoveď na Boží milostivý zázrak, ktorým bolo bezpečné prevedenie Izraelitov cez rieku Jordán.

Naša zmluva s Bohom by mala byť vždy odpoveďou vďačnosti za to, čo pre nás už vykonal. Naopak, náš zmluvný vzťah s Bohom by nikdy nemal vychádzať zo snahy získať nejaký prospech zákonníckym dodržiavaním Jeho požiadaviek. (Tento koncept bol nepochybne kľúčový pre Pavlove zápasy s tými, ktorí trvali na tom, aby obrátení muži z pohanov boli obrezaní, ako to najzreteľnejšie vidieť v jeho liste Galaťanom.)

Izraeliti boli na pokraji najväčšieho vojenského ťaženia svojej histórie. Dalo by sa očakávať, že celý tábor sa naplno sústredí na vojnové prípravy. A napokon to tak aj bolo, ale nie v tradične chápanom zmysle. Namiesto zapriahnutia koní a ostrenia mečov sa zapojili do rituálu, ktorý spôsobil, že väčšina bojaschopných mužov sa stala minimálne na tri dni nesmierne zraniteľnou.

Urobili to preto, aby oslávili svoj vzťah s Bohom, ktorý ich vyslobodil z Egypta. Uvedomili si totiž, že boj patrí Hospodinovi. On je Ten, kto im dáva víťazstvo a úspech. Ježiš formuloval ten istý princíp trochu inými slovami: „Hľadajte však najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko sa vám pridá.“ (Mat 6,33) Zdá sa, že každodenný život na nás dolieha toľkými dôležitými povinnosťami, že zabúdame dať na prvé miesto to najdôležitejšie v našom živote: každodenné obnovenie nášho odovzdania sa Kristovi.

APLIKÁCIA

- Kedy sa ti stáva, že zanedbávaš čas strávený s Bohom pre „dôležitejšie“ záležitosti? Prečo je také ľahké do toho sklznúť? Ako proti tomu môžeme bojovať?

PASCHA

¹⁰Ked' Izraeliti táborili v Gilgále, svätili slávnosť Paschy večer v štrnásty deň toho mesiaca na jerišských stepiach. ¹¹Na druhý deň po Pasche jedli z úrody zeme: nekvasený chlieb a v ten istý deň aj pražené zrnó. ¹²Na ďalší deň, keď jedli z plodov zeme, manna prestala. Keďže Izraeliti už mannu nemali, v tom roku jedli z úrody Kanaánu. (Joz 5,10–12)

V čom spočíva význam Jozuovho rozhodnutia sláviť Paschu napriek naliehavej a nesmierne dôležitej úlohe dobyť zaslúbenú zem? Prečítaj si Joz 5,10; 2Moj 12,6; 3Moj 23,5; 4Moj 28,16; 4Moj 16,4.6.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Ďalším dôležitým činom, ktorý predchádzal dobývaniu, je slávenie Paschy. Deje sa to večer štrnásteho dňa v mesiaci, na základe dôsledného dodržiavania pokynov od Boha. Osobitný dôraz sa kladie na symbolický význam slávovania Paschy: udalosti v knihe Jozua odzrkadľujú okolnosti vyjdenia z Egypta. Pascha pripomína noc desiatej rany (2. Mojžišova 12), keď Hospodinov anjel zabil všetkých prvorođených v Egypte a ušetril Izraelitov. Nasleduje vyjdenie z Egypta, prechod cez Červené more a putovanie po púšti.

Naproti tomu príbeh druhej generácie sa začína na púšti, pokračuje prechodom cez Jordán, zahŕňa obriezku a slávenie Veľkej noci a vedie k rozhodujúcemu momentu, keď možno očakávať ďalší zázračný zásah Hospodina proti nepriateľom Izraela, obyvateľom Kanaánu. Spolu so všetkými predchádzajúcimi udalosťami predstavuje slávenie Paschy začiatok novej éry v dejinách Izraela.

Prostredníctvom symbolu obetného baránka poukazoval sviatok Paschy na vykúpenie Izraelitov z egyptského otroctva. Pascha zároveň ukazovala na antitypické naplnenie tohto sviatku v Baránkovi Božom (Ján 1,29.36; 1Kor 5,7; 1Pet 1,18.19), ktorý nás vykúpil z otroctva hriechu. Pri poslednej večeri, skôr ako priniesol najvyššiu obeť, Ježiš premenil Paschu (*pesach*) na pamiatku svojej smrti (Mat 26,26–29, 1Kor 11,23–26).

Pascha a Večera Pánova však pripomínajú oveľa slávnejšiu budúcu udalosť. Ukazujú, že vykúpený zástup vchádza do nebeského Kanaánu. Apoštol Ján v Zjavení vykresľuje túto udalosť „prechodu“ ako stoštyridsaťštyritisíc kráčajúcich po krištáľovom mori (ktorého predobrazom sú Červené more a rieka Jordán), pred Božím trónom (Zj 4,6; Zj 7,9.10) a slávia Paschu a *pesach* (Veľkú noc a Večeru Pánovu) ako svadobnú hostinu Baránka (Mat 26,29; Zj 19,9).

■ Akými spôsobmi môžeme prežívať realitu križa, aj keď práve neslávime Večeru Pánovu?

APLIKÁCIA

OLTÁRE OBNOVY

³⁰Vtedy postavil Jozua Hospodinovi, Bohu Izraela, oltár na vrchu Ebál. ³¹Bol to oltár z neotesaných kameňov, ktorých sa nedotklo železo podľa príkazu Hospodinovho služobníka Mojžiša Izraelitom, ako je napísané v knihe Mojžišovho zákona. Obetovali na ňom Hospodinovi spaľované obety a obety spoločenstva. (Joz 8,30,31)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Čo viedlo Jozuu k tomu, aby postavil Hospodinovi oltár? Porovnaj úvodný text (Joz 8,30,31) s 5Moj 11,26–30 a 5Moj 27,2–10.

V období patriarchov oltáre označovali cestu ich putovania a stali sa hmatateľným zobrazením ich nároku na krajinu, ktorú im zaslúbil Boh. Postavením oltára teraz Izraeliti vydali svedectvo o splnení zaslúbení daných ich predkom. V tomto prípade je postavenie oltára priamym splnením pokynov, ktoré dal Mojžiš (5Moj 11,26–30; 5Moj 27,2–10).

Text Joz 8,30–35 zohráva významnú úlohu pri formovaní celého teologického posolstva knihy. Prepojením hrozivých násilných príbehov (vojna) s niečím úplne odlišným – scénou opätovného potvrdenia zmluvy (uctievanie) – nás Jozua privádza späť k jednej z najdôležitejších teologických tém, ktorá sa nachádza na začiatku knihy: Jozua má mandát viesť Izraelitov k životu poslušnosti zmluve s Hospodinom (Joz 1,7). Takto je Jozua zobrazený aj na konci knihy (Jozua 24).

Bez ohľadu na dôležitosť vojenských zápasov a dobývania krajiny nachádzame v celom príbehu niečo ešte dôležitejšie: vernosť požiadavkám Božieho zákona. Obsadenie krajiny je len jedným z krokov k naplneniu Božieho plánu s Izraelom a s obnovou celého ľudstva. Vernosť prikázaniam *Tóry* predstavuje najdôležitejšiu otázku týkajúcu sa osudu ľudstva. Jozua zaznamenáva odpis zákona na veľké obielené kamene, ktoré sa líšia od kameňov oltára (porovnaj s 5Moj 27,2–8). Kamene, ktoré pravdepodobne obsahovali desať prikázaní, tvorili teda samostatný pomník v blízkosti oltára, ktorý mal Izraelitom neustále pripomínať výsady a povinnosti vyplývajúce zo zmluvy.

Jozua je predobrazom novozmluvného Jozuu (Ježiša), ktorého poslaním bolo okrem iného priviesť ľudstvo späť k poslušnosti Bohu. Aby dosiahol tento cieľ, musel podstúpiť konflikt s mocnosťami zla. Jeho konečným cieľom bolo naplniť v náš prospech zmluvné požiadavky: „Lebo všetky Božie prisľúbenia, koľkokoľvek ich je, v ňom sú *áno*; a preto prostredníctvom neho znie aj *amen* Bohu na slávu skrze nás.“ (2Kor 1,20)

APLIKÁCIA ■ Ktoré duchovné praktiky môžu mať dnes podobnú funkciu ako stavba oltára v staroveku?

NAPÍSANÉ NA KAMEŇOCH

³²Tam, v prítomnosti Izraelitov, odpísal na tie kamene zákon, ktorý zapísal Mojžiš. ³³Celý Izrael, jeho starší, správcovia a sudcovia stáli po oboch stranách archy oproti léviiovským kňazom, ktorí niesli archu Hospodinovej zmluvy. Stáli tam cudzinci takisto ako aj domáci. Jedna polovica oproti vrchu Gerizím, druhá oproti vrchu Ebál, ako predtým rozkázal Hospodinov služobník Mojžiš požehnať ľud Izraela. ³⁴Potom prečítal všetky slová zákona, požehnanie i kľatbu tak, ako sú napísané v knihe zákona. ³⁵Nebolo ani jediné slovo z toho všetkého, čo Mojžiš prikázal, čo by Jozua neprečítal pred celým zhromaždením Izraela, pred ženami, deťmi i pred cudzincami, ktorí šli s nimi. (Joz 8,32–35)

Aký je význam činu opísaného v úvodnom texte (Joz 8,32–35)? Čo sa z neho môžeme naučiť pre dnešok?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Vrch Ebál sa spomína iba v 5. Mojžišovej (5Moj 11,29; 27,4.13) a v knihe Jozua (Joz 8,30.33). Spolu s vrchom Gerizím to bolo miesto, kde sa mali prednášať požehnania a kľatby zmluvy. Presnejšie povedané, podľa 5Moj 11,29 a 5Moj 27,4.13 malo ísť o miesto prekliatia. Tu Izraeliti stáli po oboch stranách archy v prítomnosti kňazov (Joz 8,33). Jedna skupina stála oproti vrchu Ebál, druhá oproti vrchu Gerizím. Tu symbolicky uzákonili dva možné postoje k zmluve. Obete prinesené na tomto mieste poukazovali na Ježiša, ktorý vzal na seba všetky kľatby zmluvy. Urobil to, aby všetci, ktorí v Neho veria, mohli prijímať zmluvné požehnania (Gal 3,13; 2Kor 5,21).

Prečo bolo potrebné napísať kópiu zmluvy na pomník viditeľný pre všetkých? (Pozri 5Moj 4,31; 5Moj 6,12; 5Moj 8,11.14; 2Kráľ 17,38; Ž 78,7.)

Ako ľudia máme sklony zabúdať. Ohromujúce požiadavky každodenného života vtlačáme do čoraz kratších časových úsekov. Nevyhnutne zabúdame na všetko, čo sa pravidelne neopakuje a čo si nepripomíname. Pri každej pamiatke Večere Pánovej máme špeciálnu príležitosť znovu sa zasuť Hospodinovi a obnoviť svoj zmluvný záväzok. Bolo by dobré vnímať tieto príležitosti nielen ako šance na individuálne znovuzasvätenie, ale aj ako príležitosti na spoločné obnovenie našej vernosti Bohu. V čoraz individualistickejšej spoločnosti musíme znovu objaviť silu príslušnosti ku komunite, ktorá zdieľa rovnaký svetonázor, rovnaké hodnoty a presvedčenia a rovnaké poslanie.

- Kedy sa ti najčastejšie stáva, že v zhone a ruchu života zabúdaš na Hospodina a snažíš sa robiť veci vo vlastnej múdrosti a sile? V čom spočíva nebezpečenstvo toho, keď sa nám v takomto konaní darí?

APLIKÁCIA

TÚŽBA PO JEHO PRÍTOMNOSTI

¹Celá pospolitost Izraelitov sa zhromaždila do Šila a postavila tam stan stretávania po tom, čo sa im krajina poddala. ²Medzi Izraelitmi zostalo ešte sedem kmeňov, ktorým nepridelili dedičné vlastníctvo. (Joz 18,1.2)

¹¹Keď však prišiel Kristus, veľkňaz budúceho dobra, cez väčší a dokonalejší stan, nie rukou zhotovený, čiže nie z tohto stvoreného sveta, ¹²raz navždy vošiel do svätyne, no nie s krvou capov a teliat, ale so svojou vlastnou krvou, a tak získal večné vykúpenie. (Heb 9,11.12)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Čo bolo podľa úvodného textu (Joz 18,1.2) príčinou, že Jozua prerušil proces pridelenia zeme jednotlivým kmeňom?

Po opise území pridelených na západnej strane Jordánu dvom najväčším kmeňom a polovici kmeňa Manasses táto pasáž zobrazuje zhromaždenie spoločenstva na mieste zvanom Šilo, kde pôdu rozdelili medzi zostávajúcich sedem menších kmeňov.

Zriadenie svätyne, „Môjho stánku“, predstavuje naplnenie Božieho zaslúbenia, že bude žiť medzi svojím ľudom (2Moj 25,8; 3Moj 26,11.12) a odhaľuje ústrednú tému knihy: Božia prítomnosť uprostred Izraela priniesla možnosť konečne vlastniť pôdu. Zároveň sa táto prítomnosť stala neustálym zdrojom požehnania pre celú zem a Izrael (1Moj 12,3). Uctievanie Boha sa stáva stredobodom života a konania Izraelitov. Je dokonca dôležitejšie ako dobývanie zaslúbenej krajiny a rozdeľovanie pôdy jednotlivým kmeňom! Prítomnosť svätyne a neskôr chrámu mala ľuďom neustále pomáhať uvedomiť si prítomnosť Boha medzi nimi. Mala im tiež pripomínať povinnosť dodržiavať zmluvu s Hospodinom.

Prečítaj si Heb 6,19.20; Heb 9,11.12 a Heb 10,19–23. Ako kresťania nemáme pozemskú svätyňu zakotvujúcu fyzickú prítomnosť Boha medzi nami. Čo sa z uvedených textov môžeme naučiť od Jozuu?

Výskyt svätyne by nemal byť prekvapením, pretože téma svätyne bola prítomná v Jozuovom rozprávaní prostredníctvom archy zmluvy. Archa bola najdôležitejšou súčasťou svätyne svätých a poznačila prvé dve časti knihy: prechod cez Jordán a dobytie krajiny. Tým, že sa postavenie svätostánku dostáva do centra udalostí spojených s rozdeľovaním pôdy, Jozua ukazuje, že celý život Izraelitov sa sústreďuje na svätyňu, ktorá tvorí pozemský trón Hospodina.

Ako kresťania žijeme v antitypickom *dni zmierenia*. Preto je pre nás veľmi dôležité zamerať svoj pohľad na nebeskú svätyňu. Súčasťou nášho života je totiž zápas s modernými (alebo postmodernými) obrami, ktorí sa snažia spochybniť našu vieru, nádej a duchovné dedičstvo. Keďže sa neustále spoliehame na Kristovo dielo vykonané na kríži a v nebeskej svätyni, môžeme sa vierou tešiť na čas, keď Boh bude opäť fyzicky prebývať uprostred svojho ľudu. Tentoraz to však už bude naveky. (Porovnaj so Zj 21,3.)

APLIKÁCIA

- V čase Jozuu svätyňa ľuďom pripomínala, že Boh je skutočne prítomný medzi nimi a nachádza sa v centre ich života. Dnes už nemáme fyzický svätostánok, ale sme pozvaní blížiť sa k Bohu prostredníctvom Krista, nášho Veľkňaza v nebeskej svätyni.
- Ako môžeš sústrediť svoj každodenný život na Božiu prítomnosť, najmä vo chvíľach, keď sa zdá, že ťa od Neho odvádzajú životné starosti a iné okolnosti?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Na úsvite dejín* si prečítajte kapitolu „Ébal a Gerizim“ (PP 499–504; NÚD 240–242).

„Na vrchu Ebál bol postavený pamätník z obrovských kameňov. Na týchto kameňoch, ktoré boli vopred špeciálne upravené, bol napísaný zákon, a to nielen desať prikázaní vyhlásených z vrchu Sinaj, ale aj zákon odovzdaný Mojžišovi a zapísaný do knihy. Vedľa tohto pamätníka vybudovali oltár z neotesaných kameňov, na ktorom prinášali obete Hospodinovi. Prestupovaním Božieho zákona Izraelci na seba privolali zaslúžený Boží hnev. Ten by na nich aj ihneď dopadol, nebyť Kristovej zmierujúcej obete, predstavovanej obetným oltárom.“ (PP 500; NÚD 240.241)

„Slávnosť Večere Pánovej by však nemala byť smútočnou slávnosťou. Keď sa Pánovi učenici zhromažďujú okolo jeho stola, nemajú si pripomínať svoje nedostatky alebo nariekať nad nimi. Nemajú sa zaoberať svojou dávnou náboženskou skúsenosťou, či už bola povznášajúca alebo sklúčujúca. Nemajú si pripomínať vzájomné nedorozumenia. To všetko patrí do prípravy. Skúmali si vnútro, vyznali hriech a urovnali vzájomné nedorozumenia. Teraz prišli do spoločenstva s Kristom. Nemajú stáť v tieni kríža, ale v jeho spásnom svetle. Svoje srdcia majú otvoriť jasným lúčom Slnka spravodlivosti.“ (DA 659; CL 428)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Čo pre vás znamená hľadať najprv kráľovstvo Božie? Ako tento princíp formuje váš každodenný život?
2. Pozrite sa na svoju odpoveď na stredajšiu záverečnú otázku o tom, aké ľahké je zabudnúť na Boha uprostred každodenného zhonu života. V triede diskutujte o tom, prečo je to také jednoduché. Čo nám môže pomôcť predchádzať takémuto „zabúdaniu“?
3. Ako adventisti siedmeho dňa veríme, že Ježiš slúži v náš prospech v nebeskej svätyni. Ako môže byť táto viera stálym zdrojom našej nádeje a sily? Prečo by nám poznanie, že je to práve Ježiš, kto sa za nás „prihovára“ (Heb 7,25), malo pomôcť uvedomiť si, akou dobrou správou je Jeho dielo v nebeskej svätyni – najmä teraz v antitypický Deň zmierenia?